

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐ SZÁLLÁS:

O-vár Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Az évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr, o. é. a minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatallal kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútsza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk jövő számával a jelen fél évi folyam végire járván, tisztelettel kérjük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár félévre 6 ft.

„ évnegyedre 3 ft.

„ egy óra 1 ft.

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középútszai könyvkereskedésébe küldendők.

△ A törvénykezési értekezlethez. Míg a kolozsvári értekezlet folytatja törvénykezésünk felett tanácskozásait: törvényhatóságaink elvitázhatlan statutarius joguknál fogva megkezdették a felett magyarhonnai uniónk alapján rendelkezni. Kiküldő és Felső-Fehérmegyék közelebbi gyűléseikben elhatározták, a fontosabb intézkedésekkel várni addig, míg pesti országgyűlésünk az országbírói értekezlet felett határozand, melyet azonnal követni fognak; addig pedig a halaszthatatlan tárgyakat a magyarországi törvények alapján oldják meg. Ezek közé sorozták 1) az adósságos és más az 1837%-ki 20-ik törvény-cikk 2-ik §-ában foglalt hasonló pereket; melyekre nézve az irt, ugy az 1840-ki 11-dik törvény-cikkben foglalt szóbeli eljárást az erdélyi tisztí személy-zethez oly módon alkalmazták, hogy a falusbírónak két esküttjével 12 forintig (Felső-Fehérmegye szerint véghatározatilag csak 6 forintig); a szolgabírónak segédjével 60 forintig; az alispánnak, ki a bíraskodásra az illető járásbeli szolgabíró és segédjét maga mellé venni tartozik, 200 forintig s ezeknek járulékaig terjedjen hatáskörük, ítéleteik csak birtokon kívül felebeztetvén a megyei törvényszékekhez; 200 forintot felül ily perek határozatlan összegig szóbeli eljárás és birtokon kívüli felebezhetés mellett a megyei törvényszék által ítéltessenek el. A végrehajtást az 1840-iki 15-ik törvény-cikk 11-dik fejezete szerint, vagy is az alperest illető választási jog, részletenkénti lefoglalás és árverezéssel azon bíróság, a melynek illetőségéhez tartozott a perversi véghez; a megyei törvényszék e végre két személyt bocsát ki.

2) A mezei rendőrségre nézve életbe léptették az 1840-diki 9-dik törvény-cikket, abban elrendelt büntetéseket illetőleg a jogegyenlőség és általános polgári szabadság elvének fenntartásával.

3) Bünvádi perekben elhatározták a régi gyakorlat vagy is a praxis criminalis visszaállítását, a büntetésekre nézve itt is megtartva a jogegyenlőség és általános polgári szabadság elveit. Az eljárás, miután a politica investigatio alapján az alperes közkeresett alá vettetett, a libellus actionalis beadásával kezdődik; a meghívás a rabokra nézve annak előtt a székszinén felolvasásával, másokra nézve a kereset levél párjának, és az ennek háttára a kitűzött meghívási napról irt törvényszéki végzésnek közlése által történik; az alperes választásától függ magát szóval vagy írásban ön maga vagy ügyvéde által védeni, s ahoz képest válik a per szó — vagy írásbelivé; szegényekre nézve az alügyésznek elrendelő assistentiája fenbogyatott. Az esketések, mint judicialis inquisitók, bonyolultabb ügyekben a székszinén rendes kisebb perekben a törvényszék által e végre kirendelendő három törvényszéki tag által vitetnek véghez a körülményekhez képest a hely szinén, vagy a megyeházánál.

4) Felső-Fehérmegye a kisebb birtoknak részéről sürgetett sok osztályok tekintetéből még szükségesnek vélte életbe léptetni az 1837%-ki 14-dik és 1840-ki 13-dik törvény-cikkeken foglalt osztályos arbitrationalis eljárást, mely a legnagyobb osztályokra szintugy mint a legszegényebbekre oly cél-szerűen van a törvényben elrendelve.

5) Borozda járatásos ügyekben a régi szokás, a szolgabíró általi kijáratás, tartatott fen.

6) A desavonált rendszertől átjött perekre nézve, miután köztök igen sok, a fönnebbi categoriák alá eső sürgős per van, az 1791-ki törvények analógiáján elhatározatott, hogy a csupán keresetlevél

mellett állók új perindításra utasíttassanak, a derekas állásra átmentek tovább folytatassanak az illető bíróságok útján, a végítéletek végrehajtsanak. Minden végrehajtott per birtokon kívül megújítható legyen.

7) A váltó és urbéri perekre nézve feliratok határozattak a királyi főkörmányszékhez, hogy törvényeink szerint váltó törvényszékek felállítását, ugy az urbéri ügyeknek a kormány organumai általi bevégezését eszközölje.

Láttam a „Kolozsvári Közlöny“ junius 11-iki számában, hogy a törvénykezési értekezlet többsége perfolyamunkra nézve a régi erdélyi processualét, kiirtva abból a törvényen kívüli rendeletek által behozott hosszadalmas gyakorlatot véli helyreállítandónak. Hazafi tisztelettel kerem, fontolják meg ennek következtetéseit. Fontolják meg azokon kívül, miket ezelőtti cikkeimben felhoztam a következőket:

A tabularis instructio kormányi rendelet volt, és habár régebbi törvényeken és gyakorlaton alapult; de egy országgyűlési határozat tette interimalis törvénynyé addig, míg a törvénykezési deputatio új perfolyamt dolgozand ki. A jelenleg folyó pesti országgyűlés Erdélynek is országgyűlése, az egy hasonló interimalis határozatot hozand a perfolyamról; kötelezni fog ez minket is az uniónál fogva. Ezen országgyűlési határozat ellenében, melynek épp anynyi ereje leend jelenben, mint vala a tabularis instructioról szóló hajdani erdélyi országgyűlési végzésnek, minő törvényhozási hatalom adand megdöntő erőt a kormányzéki értekezlet munkájának? kormányi rendelet ezt nem teheti; különben is tudjuk, hogy a legfelsőbb kormány az osztrák törvények fenntartása mellett nyilatkozott az országgyűlés határozatáig. Erdélyi országgyűlés pedig, mely azt törvényes erővel lássa el, a lehetetlenségek sorába tartozik.

És ha pesti országgyűlésünk, mely napi rendjében az országbírói értekezlet munkálatának megvizsgálását második tárgyal már kitűzte, nyilatkozand: vélhetik-e, hogy Királyhágón inneni megyéink legkisebbet kételkedjenek, azon végzést rögtön életbe léptetni törvénykezésünk körül, miután oly általánosan az uniót jogilag most is fenállónak, s mindnyájunkra nézve csak is a közös hon gyűlést nyilatkoztatták érvényesnek. Nem lesz-e egy uja a mostaninál is nagyobb confusio, ha a kormányzéki értekezlet eltér országgyűlésünk végzésétől? s ha netalán a kormányzék mint végbíró ehez, megyéink az első bíróságban magokat az országgyűlési végzéshez tartandják a perek folytatásakor?

Fontolják meg egy erdélyi külön perfolyamnak következtetéseit az unió elvénél fogva. Midőn közös hongyülésünk Erdély igazságszolgáltatását s az e végre szükséges törvényszékeket véglegesen szervezendő: az erdélyi királyi táblák vagy bármí névvel nevezendő felebbezési törvényszékek fognak alkalmasint felállítani. De felülvizsgálati s cassatioi törvényszék csak egy lehet az egész országra nézve, s ez a hétszemélyes tábla Pesten. Ezt kívánja a legfelsőbb törvényszéknek azon feladata, mely szerint örökös minden a törvény ellen az ítélőszékek által netalán megkezdhető divergentiák ellen. És ha mi most Erdélyben egy a magyarországitól eltérő ideiglenes perfolyamt állítunk be: nem nehezítjük-e a hétszemélyes tábla működését a formások tekintetéből elibe hozandó megsemmisítési kérdésekben? nem tesszük-e kérdés alá a hétszemélyes táblát Erdélyt illetőleg? nem nehezítjük-e az unió teljesítését?

Fontolják meg végre azon sok költséget, melyekkel terhelni fogják a most a tehetősebbekkel egy ugyanazon perfolyam szerint perelni köteles szegényeket. Azon megyei ülnökök, városi szolgabírók, és kancellariái hites jegyzők, kiknek eljárásaikra hivatkozik a „Kolozsvári Közlöny“ fenérített száma szerint az értekezleti majoritás, mind pénzért viszik véghez eljárásaikat, és írják meg tudósítványait; népünk pénzletlenebb és szegényebb most, mint vala hajdon; a törvényelőtti egyenlőség valamint kötelezi annak minden tagjait a törvényes formások megtartására: ugy másfelől köteleességévé

teszi azoknak, kik e formásokat felállítják, ügyelni, hogy olyanok legyenek, hogy költségeiket a szegény is elgözhesse. Tekintsük egy szegény földművelőre nézve, ki néhány forintért perelne, csak egy-két assessoros citatio, vagy egy kancellistai evocatio vagy executio költségeit, s be kell vallanunk, hogy nagyon sok fog közülök visszarettenni az ily költségekkel egybekapcsolt perek folytatásától.

Gróf Mikó Imre, főkörmányszéki elnök ő nmlga, Haynald Lajos püspök ő nmlga a főkörmányszék ülésében lett megjelenésekor következő beszéddel üdvözlő: Nagyméltóságú és főtisztelendő püspök, valóságos belső titkos és főkörmányszéki tanácsos ur! A midőn én nagyméltóságodnak itt, hazánk e főkörmánytanácsában, az első tanácsosi helyet örömmel mutatom ki, s számára a haza közbizalmát megszavazom: ugy vélem, örömben osztozni fog, szavazatomban megtartand a haza. Nagyméltóságodat a fejedelm bizalma, mint egyházi főméltóságot százados gyakorlat nyomán állította ezen polczra, melyet a Battyániak, Mártonfiak s legközelebből a mindnyájunk előtt áldott emlékezetben levő Kovács Miklós oly fényessé tettek, s a fejedelem és haza népei előtt a köztisztlet oly magas fokára emeltek fel, hogy csak egy oly kiváló személyiség, a minőt nagyméltóságodban bir e hon, lehet képes mindazon fényt fenntartani, mind ama köztisztletet ezen magas egyházi hivatal irányában az idővel és hazafi tettekben előhaladólág sokszorozni. Nagyméltóságod eddigi nagyszerű alapítványai, valamint a legutóbbi időkben a törvény és alkotmányosság ügyének tett nagy szolgálatai kezesség előttem arra nézve, hogy nagyméltóságod pályája az érintett mindkét feladatnak ragyogó megoldása lesz.

Való, hogy nehéz időben s egészen új és sajátos nehézségű politikai és közkormányzati viszonyok között lépik nagyméltóságod új pályájára. De egyfelől velünk, jobban és rosszban, édes és keserű hazafi élményekben társaival s részvevő barátival lesz egy sorunk osztályosa; másfelől nagyméltóságod meg fog engem abban tartani, hogy a mely viszonyok ember és idő műve, azok fölött a bölcsnek uralkodni kell tudnia. Eppen abban áll az élet magas feladata, ez valódi tér az igazi lélek s jellemörök, ez az államférfi bölcsesség próbaköve. Aztán mi egy szabadsághoz szokott nemzet tisztviselői vagyunk, őrői a törvénynek s a meg nem szűnt ősi alkotmányoknak. A mi intézményeink nem mai szülöttek, nem kegyelem adomány — ezer évesek azok, népeletükből s a közszükségből alkotmányos uton lassan fejlődtek ki, s bár nem egyszer rendültek meg, végre mindig diadalmason állottak ki a csaták és balszerencse próbáló tűztét. Most sem szabad a végdiadalon kétkednünk. Felfogatni, ideig-óráig függőben tartani lehet — megsemmisíteni az alkotmányosságot, a messzelátó politikai bölcsesség ily nemes művét lehetetlen!! Ez volt őseink bite, ennek kell jövőben is mindnyájunkkénak lenni! Az átalakulás, kormányrendszer változás, ideiglenesség ezer nehézségeivel kell küzdenünk, de azért becsületos törekvéseinkben magunkat feltartóztatni engednünk nem szabad. Remélem, nem is tesszük. Jelszavunk, a korona fénye s királyi székünk ereje, a haza biztonsága s minden népeinek egyenjogúsága és közjára; védő paizsunk felirata a törvény, s a javításokban untunk, szövénektünk az ősi alkotmányosság és törvényhozás, nem pedig egyoldalú intézkedés útja; és a mi mindezeket, mint egy drága gyűrű a kövek legnemesebbek magában egyesíti: a szent István koronája s az 1848-ki törvényekben egyesült haza törvényes egységének felbonthatatlansága; a mint ezt nmlgód a közelebbi múlt napokban, a maga helyén oly megdöntetlen törvényes erősségekkel támogatva felfejtette. Míg mi ez ösvényen járunk, szükségképpen célfelé haladunk, s míg ez lesz, lehetlen, hogy belátó hazánkfiainak elismerésével ne találkozzunk.

A királyi kormányzék ebbeli eddigi meggyőződését Nagyméltóságod közénk lépése, tanácsai s ritka erélye csak erősíteni fogja. Ragaszkodásunk a törvényhez és korona jogaihoz, bizalmunk a királyi felségben és egymás törvényes szándékaiban, erősekké fog tenni bennünket, s a mi erőnk gyümölcsének a hon boldogságának s régi egysége helyreállításának kell lenni. Mibez képest én nmlgód kinevezéséhez a fejedelemnek és honnak s általában minden jó ügynek szerencsét kívánok, nmlgód mint e kir. kormányzék tanácsosát magam s ezen testület nevében üdvözlöm s bizalmunkat felajánlván, nagyméltóságod viszontai bizalmát, bölcs tanácsait s erélyes támogatását kérem.

Kolozsvár városának az 1848-ki XXIII. t.-cikk értelmében választott tisztikara és képviselőse tegnap folyó hó 28-kán lón ünnepelesen beigtatva a városi tanczteremben nagy számú közönség jelenlétében. Kirendelt főkörmányszéki biztos és választási elnök Ince Mihály nyugalm. korm. titkár ur ő nmlga megnyitván az ülést, a városnak, illetőleg a polgárrendnek az államban fontos szerepéről s a helyhatósági és választói jogok gyakorlatának jelentőségéről szóló velős beszéddel, felolvastatta a képviselők, és a tisztikar választói közgyűlésben megállapított külön eskü-mintáit, ugy a két testület névsorait is s az esküt mindkettővel letétetvén, polgármester ifj. Pataki József urat felszó-

litotta az átengedett elnöki szék elfoglalására. Erre polgármester ur a helyzetet s a város alkotmányos szerveinek teendőit tájékozó jeles szónoklat kíséretében székét elfoglalta. Következett Ocsvai Ferencz egyik jegyzőnek a képviselő testülethez intézett beszéde, melyre id. gr. Bethlen János képviselő 8 mlga felelve a multra való érdekes visszajelentést s egy alkotmányos törvényhatóság programjának alapvonalait tartalmazó nagyhatású beszédében, miután végül polgármester ur a tisztikar, képviselő és választók nevében, a választási elnök urnak, úgy a választás körül működött bizottmányoknak meleg szavakban köszönetet mondva, a gyűlés elcsúszott. E nagyérdéki alkotmányos ünnepély alkalmával mondott beszédek közlésében, időrovidsége miatt, nem tarthatván meg a chronologiai rendet, ez alkalommal adjuk az egyik jegyzőnek a képviselőkhöz intézett következő beszédét.

Tisztelt képviselő testület!

A visszaemlékezés keserű, a jövő miatti aggodalom kétes, de a törvényeinkbe, örökigazságra s hazafias törekvéseink tisztaságába helyezett remény biztató érzetével üdvözölöm én is e napot, a törvényeink értelmében újra szervezett Kolozsvár város alkotmányos életműfolyama kezdésének ünnepét. Nem szándéksom felszaggatni kebleinknek hegedni induló sebeit; nem kísérek meg elősorolni, mennyi szenvedés, mennyi gúnyos megaláztatás, a panasz enyhétől is megfosztott néma fájdalom mennyi titkos könyveinek árán adá a böcs gondviselés e napot megérünk! Fordítsuk el szemünket e sralom tájékról; hagyjuk a történetíró hideg és vezérelte tollára, hogy megörökítse emlékeit; mi csak egy nagybecsű eredményét sajátítsuk el és vigyük magunkkal új pályánkra: a tanulságot, mely folyvást élesze kebleinkben az anyai drága martírvérrel pecsételt honszeretet szent lángját; a tanulságot, mely szilárdokká tegyen ősi alkotmányunkhoz, törvényeinkhez ragaszkodásunkban, kitarótkká és önmérsékletesekké a megpróbáltatás nehéz napjaiban; a tanulságot, mely óvjon a sáfarkodásunkra bízott szent letéteményekeli kockázató kísérletektől, mely soha se engedje, hogy közügyi eljárásainkban a komoly magatartás, a biggadt megfontolás, szenvedély és pillanatnyi elragadtatás rohamának meghódoljon; a tanulságot, mely kibékülni, megbocsátani tanítson az elkövetkezett diadal nagy napján, és a mely meggyökereztetvén lelkünkben a hitet, hogy a jog és igazság bár ideiglenesen üldözve, ti-po va legyen, de előbb-utóbb bizonyosan fel fog támadni, előkészítsen az előttünk álló jövő bizonyos küzdelmeire, kétes óráira.

Uraim! tisztelt képviselő testület! a feladat, melyet polgártársaink bízalma vállainkra tett, annyival nehezebb, mennyivel kétségtelesebb az, hogy oly válságos napokat élünk, melyekhez hasonlókat annyi baleseményben gazdag multunknak történelme alig mutat fel. Dúlt e hazában török és tatár; hullottak el ezeken — százezerenként őseink, apáink, testvéreink és gyermekeink a keresztény vallás, — az európai polgárisodás — s életünkkel is becsesebb alkotmányunkért vívott csatákban; küzdöttünk a királyi név és szó szentségével bűnös cselekedeteink visszafelé pártok fegyverei ellen; üntözték hazánk virányait egymásra uszított testvérek kölcsönösen ontott vérpatakjai: de egy oly jelenetnek, midőn egy roppant anyagi erő felett rendelkező hatalom megfőrik a fegyvertelen türelmet, a csupán igazainak szentségével vértezett erkölcsi erő sulya alatt; midőn hónapokig tart a két szembeálló tábor közti váró állás eredménytelenül, mert az egyik fél, melytől többet követelnek a béke feltételül, mint a mennyit a további nyomás és harcz alatt vesztethetne, folyvást csak vár és tűr, nincsenek aczél fegyverei, és ha volnának sem cserélőd el azokkal, melyeknek köszöni, hogy legalább szóba állottak vele, s mert a másik félnél hiányzik az indokolható ürügy, hogy a csomót karddal vága ketté, — egy ily jel-netek, mondom, én legalább nem találok mását a történelemben. És e jelenet azért válságosabb természetű államéletünkben, mert a nyers erővel folytatott harcz mezején lehet csatát veszteni, lehet sulyos feltételek alá igáztatni, egy szerencsés nap mindent helyrehozhat; míg az erkölcsi teretűi vereség századokra, talán örök időkre kiépíthetetlen, lehet hogy a nemzeti étetet lassu halállal kioltó sebeket hagyhat maga után.

Kell-e mondanom uraim, miként ezen t. testület képviselendvén Kolozsvár városát, mint törvényhatóságot, hivatásának egyik legjelentékenyebb részét teszi, betölteni azon egész történelmi multunkon átvonuló s újabb törvényeinkben is gondosan kiemelt rendeltetését, hogy az alkotmányosságunk védbástyául szolgáljon.

De van még egy nehézsége feladatunknak, mely ha ennek kellőleg megfelelni képesek leszünk, fénydólatat teszi. Igen, uraim! ha talál azon hasonlat, miként a főváros a hon szíve: úgy Kolozsvár az egyesült magyar haza szívének egyik kamarája. Nem az önhittség hü szavai ezek, uraim; ha áll, a mit sem tagadunk, sem elvitatni engedünk nem lehet, hogy Kolozsvár, m nt a volt külön Erdélyország fővárosa századok óta központjául szolgált a születési, értelmi és vagyoni előkelő osztályoknak és így politikai és társadalmi téren kifejtett nyilvános tevékenység érkültségének: úgy azt sem lehet kétségbe vonnunk, hogy Kolozsvár érintetlen történelmi előnye — s megfogya bár, de törve nem ma is létező sajátosságainál fogva, jövőre is hivatva van a Királyhágon inneni törvényhatósági élet mintapéldánya lenni. Nem akarunk szerénytelenség vádjá alá esni s azért megkísértem szabatosan fejezni ki magamat. A törvényhatósági élet mintapéldánya alatt nem vezérszerpet értek, melylyel bármilyen tekintetben irányadást szenvedlegének a testvérbatóságokra nézve; ez ellenkezőnk alkotmányunk szellemével, mely nem szenved meg az őzpontosított államokban divatozó főváros-uralmat; hanem miután anyai jelesünket van szerencsénk igénytelen polgári sorainkban s még számosabbakat falaink között tisztelni; ha állott a multban, hogy ritka időpont, melyben Kolozsvárt egy erdélyi országgyűlést rögtönözni ne lehetne: úgy azt bizszem, nem tulozok, midőn azt állítom, hogy egy ily elemekből alakult testülettel jogosan várhatja meg a haza, hogy törvényeink tisztelésében, a haladási eszmék felkarolásában, hazafiai áldozatkészségben s hol az ildom követei, erélyes

önmérsékletben hazánk e részének egy törvényhatósága által se engedjük magunkat tulszarnyalatni.

Imé tisztelt képviselő testület! miképpen fogom én fel közös teendőink közjogi részét, miképpen értelmezem a törvényhatóságot mint egyfelől a törvények örét, másfelől az upon alkotandó törvények anyagjának előkészítőt. Felsoroljam e az eszközöket, melyek a szép de nehéz feladat betöltését segítesse? Nem azért emeltem szót, én az igénytelen tisztviselő, hogy egy ily nagy tekintetű testület elébe utasítást szabjak, számszor boldog ha szerény tolmács lehetek azon alkotmányos közérületnek, mely meggyőződés szerint mindnyájunk keblét átlengeti. Avagy van-e közöttünk olyan, kinek szívverése ne ment volna át a kegyeletlen ragaszkodás ezredéves alkotmányunkhoz s különösen azon újabbkorbeli arany pecsétű törvényeinkhez, melyekben az idők viharai által két részre szakasztott Magyarhon viszontti egyesülése szentesítve, a polgári jogegyenlőség magasatos elve kimondva, szellemi és anyagi felvirágzásunk alapjai letéve vannak? Van-e közöttünk a ki őszinte obajtatást, szilárd akaratot és eltökéltet közremunkálási szándékot ne táplálna keblében, hogy ezen törvényeknek egy ígéje se maradjon megtestesíttetlen, nemesak, hanem hogy az azokban kimondott általános elvek századunk kívánalmainak s a hazánkban létező minden jogosult igényeknek méltányos kielégítésére fejtsenek ki, vétesseink alkalmazásba? Van-e közöttünk, a ki visszarettenne pályája nehézségeitől, midőn a haza s törvényeink szepöltelességének megóvása következik az áldozatot? És van-e közöttünk a ki ha legdrágább kincsünk, hazánk és alkotmányunk veszélyes kísérletekkel kockáztatását kell akadályozni, egy egész világ álnépszerűségével dacolva ne merjen?

Én meg vagyok győződve, hogy nincs; s e meggyőződéssel nyugodtan nézek jövőnk elébe, mert az egy szív- és egy erővel küzdés biztosabb teszi a sikert, megédesíti a munka fáradsálat; mert hiszem, hogy ha előkötve nekünk ránk a megpróbáltatás nehéz órái, még nem halt ki közöttünk az Anerek s Linzigek szelleme, és ha a törvényeink ellen intézett erőszak lehetlenné fogná tenni pályánk folytatását, vigasztalást lelnénk azon közös öntudatban, hogy mindent megtettünk a mit a törvény és becsület kívánt.

Ezek, mint említém, közjogi teendőink. De az alkotmányos honpolgár bizonyosan epedve várja azon idő bekövetkezését, hogy magánjogi viszonyai, hogy lakóvárosának közvagyonai felett is az édes haza fiaiból saját akarata hozzájárultával állított sáfárok intézkedjenek. Igen uraim! Sok üldözött becsületesség, vérg boszantott önértet, elnyomott igazság és fitymált képesség sovárog fájdalomait az alkotmány életfájának enyhe árnyékában kipehenni, kigyógyulni; városunk háztartásának a felülről gyakorolt nyomás alatt megrongált állapota vár rendező kezekre. Ezeknek nagy része városunk szorosabb értelmében vett tisztviselőinek teendőihez tartozik. S a midőn mindenikünk, kiket polgártársaink bízalma jelenleg elfoglalt állomásainkra helyezett, méltó aggodalommal kérdi önmagától, avagy sikerülni a jogosult igények ily roppant halmazának avagy csak némileg is megfelelnie: mi ismét önkre vetjük szemünket s hazafias gyömolításokból merítjük a reményt, hogy lankadatlan igyekezetünk, munkásságunk mellett Isten megsegít feladatunk megoldásában. Isten, kinek áldása szálljon hazánkra, városunkra s ennek minden bonfértelmű fiára és leányára.

Gozsdu Manó krassói főispán beszédéből.

Nagyméltóságu gróf elnök ur, mlgtos főrendi ház! Ha hazánk történelmének lapjait 1527-i évnél nyitom fel, ezen inoen mai napig oly láncolatját találok a törvény- és esküszegéseknek, és alkotmányunk megsemmisítésére tervezett ernyedetlen törekvéseknek, hogy engemet a legközelebb leélt 12 év eseményei nem léptek meg, azért nem lehet szándékomban a szenvedett nyomor leírását megkísérteni, tették azt a legfényesebb szónoklatokban már többen, de legkitünőbbek, miután kimeríték szónoki tehetségüket, kénytelenek valának önmagunkat megtenni azon valomást, hogy nincsenek még megteremtve azon szavak, melyek tökéletes képét mutathatnák fel azon állapotnak, melybe egy szabad nemzet oly kormány által taszított, melylyel eskü-szentesítette írott szerződés és koronázott királyunk által megerősített törvények terén áll. „Hungariam fac primo pauperem, et dein subjectam“ — régi osztrák elv, — s a mindent germanizálni s egy új egységes nagy Ausztriát teremteni törekvő mania játszották a főszerepet.

De az egységes Ausztria helyett egy nagyon kétséges Ausztriát létesítettek, melynek tekintélye 12 évek alatt mélyebben süllyedt, mint képes volt egy századon át emelkedni. — Mert a császárt bécsi tanácsosai tévútra vezették, Magyarország népeinek szeretét eljátszották, kihagyták azt számításukból, hogy az osztrák birodalom hatalmának megbukására elég, ha Magyarország népei ölikbe eresztve kezüket, érettek mitsem tesznek.

Most az ország összegyűlt, képviselve van minden osztály, a nép, az ipar, kisebb és nagyobb birtokteintélyek és méltóságok, s maga az isteni tisztelet minden színeze, — mondjuk meg leendő királyunknak azon nyíltsággal, mely Magyarország népeit hagyományosan jellemzi: hogy tévútra van vezetve, hogy veszély fenyegeti, melytől mi ismét és ismét megkivánjuk menteni, megmenjünk minden áron, csak függetlenségünk, hazánk integritása, s alkotmányunk épsége áran nem.

Én meg vagyok győződve, hogy leendő királyunk többre fogja becsülni dinastiájának sorsát, birodalmának jövőjét, mint bécsi tanácsadónak a szomorú következmények által megsejtenített veszélyteljes tanácsait! kivált ha oly alakban juttatjuk azt személye elé, hogy lássa, hogy ez nem egyes osztálynak, hanem az egész Magyarhaza minden népeinek és egyeseinek véleménye; adjuk tudtára, hogy ősi alkotmányunk, s a 1848-ik évi törvényeink szelleme lengi át az ország minden népeit, ez mindnyájuk életét levegője, ez lengi át a nagyok palotáit, és a kézművesek műhelyeit, ez a türelmében és állírtjában kimerült földműves gnyúhóit, — s ha ez sem használ, akkor csak az Isten igralma marad hátra a császár és a hű ország részére, akkor törté-

jék, mit az isteni gondviselés hoz, s Magyarország népei mentek leendének a szenvedők átkaitól.

Lehetséges, és erre el kell készülnünk, hogy az armány százfejtű sárkányát nem fogjuk leendő királyunk köréből eltávolíthatni; lehet, hogy becsültes ösztintesgünk balra fog magyarizálni, lehet, hogy bennünket nyíltsággal-ért vétkes ellenszeggülőknek fognak mondani, mint mondtak akkor, midőn a kiváltságos osztály minden előjogairól lemondva, azokban a haza népeinek minden osztályával megosztogt; s mit tett a magyar kiváltságos osztály, hogy e törvény, mely őt minden kiváltságból kivetkezette, fen-tarthatssa? vagyont, életét és gyermekeit áldozta fel. Mutasson fel a világtörténelem hasonló áldozatot, még Ábrahám sem veszem ki.

Én kimondhatom ezt a házban is a szerénység meg-sértése nélkül, mert nem tartozom ezen dicső kiváltságos osztályhoz, — s mi lett jutalma? forradalmárnak mondatott, verpáradu hurczoltatott!

En nem tanultam a perduellionnak más definitióját, mint azt: ki a fennálló törvény ellen emel fegyvert! — mely részen áll ez a definitio? ítélje meg az Isten és a világ.

Most ismét van egy országgyűlés, mely a törvényes térről lelépést, mely az 1848-ik évi törvények megsemmisítését bűnnek ismeri; lehet, hogy ezt el fogják osztalni s azért készülnünk el ezen eshetőségre, foglaljuk az azon tért hazafiai becsületességgel, melyet eddigell elleneink oly lelkiismeretlennel foglaltak el, s feligazgva a magyar nemzet ellen egy honban lakó valamennyi más ajku testvéreket, arra használták fel, hogy patakonként folyják egymás fegyverétől a testvér-vér. Ne hagyjuk tiúsen ezen tért, melyen az armány újra megkísérthesse pokoli művét!

Ne oszoljunk el a nélkül, hogy nyíltsággal, őszintén ne tudassuk a testvéreinkkel, mikép gondolkozzunk irán-tuk? mit valánk teendők megnyugtatósukra, boldogításukra, ják, nemlássák, mikép ezt közös ellenenktől nem várhat — hogy reményelhetik, s így pattanjanak vissza melleikről az armány mérgezett nyilai.

Tudja azt mindenki, hogy minden elnyomott nép gyanakodó, bizalmatlan és elzárkózott szokott lenni. Nekem, kit testvéreink lenni tudnak, inkább lehetett alkalmam szívük rejtélyébe pillantani, s én ki magyar hazámnak hű polgára vagyok, de egyszersmind nemzetemet is végtelenül szeretem, kötelesség érzem magamat felsorolni az okokat, melyek miatt az erdélyi román nemzet a Magyarhonhozi föltétlen kapcsolatot nem tartja reá nézve jelenleg jótékonyaságnak s kívánatosnak.

1. Fájdalmasan veszik az erdélyi románok, hogy az 1848-ik évi kolozsvári országgyűlés náluk nélkül határozta el Erdélynek Magyarországhoz kapcsolását, szerintük ezen országgyűlésnek csak az lett volna teendője, hogy a román nemzetet 4-dik jogosult nemzeté ke lett volna nyilvánítani, s egy általános országgyűlést népképviselét alapján a lehető legrovidebb időre összehívni, s az uniót a román nemzettel egyúttlegesen határozni el, s ha ez így történik, biztosítom a mltságos főrendeket, hogy az unió kimondatott és nem lett volna polgárbábor. Itt fájdalommal kell visszaemlékez-nem az erdélyi nagyérdemű r. c. püspök ur ő nmlga elveire, melyekben a világ előtt kimondotta, hogy 1,300,000 román egy püspök és egy pár kormányzóki hivatalnok által volt képviselve, kiknek egyike sem volt a nép választója.

2. Az 1848-ik évi erdélyi törvényekben a román nemzet nem emeltetett a többi jogosult nemzetek sorába, róla csak per tangentem tétetik említés, s ezért a jogegyenlőséget nem értheti magára, mert nem létezik oly előbbi törvény, mely a román nemzetet a jogosultak között sorozná, pedig Erdélyben csak az élvezhet alkotmányos jogokat, ki egy „recepta nationak és religionak“ tagja.

3. Az erdélyi 1848-dik évi törvény a székely határőr ezredek kezében meghagyá a fegyvert, a román határőrvidékről nem tesz említést.

4. A magyarországi 1848-dik évi törvény a horvát, szerémi és bánási őrvidéket meghívati rendeli az országgyűlésre, az erdélyieket csatlakozásuk esetére is halgatlással mellőzi.

5. A magyarországi 1848-dik évi törvény VII. §-ában Erdélynek Magyarországgal egyesülése esetére „A magyar nemzetegység“ van kimondva, ebben az erdélyi román nemzet a magyar nemzetbe olvasztásának cseleztat látna, pedig ez nemzetiségének fentartását a személyes szabadságnál többre becsüli, nemzeti életét tartja a szabadság alapjául, nem az egyéni szabadságot nemzeti élete védpaiszál.

6. Az erdélyi 1848 ik évi törvényekben a román nemzet lelket epesztő állásan nincsen megnyugtatólag javítva, s követeli, hogy az „Approbaták és Compilaták, s az azokat megerősítő Leopoldinum diploma“ melyek reá nézve megalázók, örök időkre törvény által semmisíttessenek meg; e pontnál hallom azon ellenvetést, hogy ezen megalázó approbaták és compillataris törvények hasonlóak, azon minden jelentőség nélküli magyar törvényhez: Lutherani conbunantur, mely csak a történelem sajátja, de életben nincs; ezen ellenvetésre ki kell nyilatkoztatnom, hogy Magyarországhon azon lealázó törvények a század vakbuzgalma által jöttek létre, de későbbi törvények által fényessé és jóvá tettettek, míg Erdélyben 400 éveken át életben tartattak, sőt nyíltan mainapig sincsenek megszüntetve.

7. Nem nyugodhatnak az erdélyi 1848. évi törvények választó képességi részébe sem, mely a magyarországi választási törvényektől és a demokratiai elvektől eltérőleg alapul 8 frtos földadót vett fel, s az által a román nemzet nagyobb részét az alkotmányosság legbecesebb részéből kizárta. Végte ré

8. Nem tartják Erdélynek Magyarországgal egyesülését bevégzett ténynek, azon okból, mert a magyarországi 1848-dik törvény VII. cikkének 4-ik §-a nem teljesített, a magyar felelős miniszterium az erdélyi országos bizottmány nyilati értekezés következtében a közös országgyűlésnek oly törvényjavaslatot nem tett, mely törvényes erőre emelkedett volna, s maga azon erdélyi országos bizottmány ősz-szállítása is a román nemzet befolyása nélkül s irányában igen mostohául jött létre, miután 28 bizottmányi tagok között csak három román tag van, holott a román népesség

a többi három nemzet egygyüttes népességét kétszer túlhaladja.

De az egyesülést sem a császári kormány, sem maga az erdélyi magyar nemzet befejezett ténynek nem tartják, bizonyítja az 1860-ki évi 20-ik októberi cs. diploma, bizonyítja azon tény, miszerint az erdélyi udvari kancellária és gubernium újban megalakult, s abban az ügyvezetést tekintélyes magyar főurak vállalták el.

Ezek azon nézetek, melyek az erdélyi románokat még jelenleg is aggasztják, s mik miatt Erdélynek Magyarországhoz föltétlen csatoltatását magukra nézve erőszakoltnak tekintenek.

Hátra van még a napi rendben lévő államirát írást nyilatkoznom. En a képviselőház által fogalmazott felirásban mindent kifejezve látok, mik nézeteiket kielégítik s ezért azt egész tartalmára nézve pártolom; csak arra vagyok bátor a nmlgn főrendeket felkérni, hogy addig is, és azalatt míg ezen felirat sorsa a tényleges hatalom által eldöntetik, készítsünk a hazában lakó testvér nemzetiségek megnyugtatóra törvényjavaslatot, hogy azon esetre, ha a jelen országgyűlés eredménytelenül lenne kénytelen eloszlani, külön ajku testvéreink láthassák, mit valánk megnyugtatósukra teendők, ha a mód és alkalom tőlünk el nem vétetik.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képvis. ház június 21-ki 48-dik ülése. A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasása s hitelesítése után az elnök jelenti, hogy Baranya megye közönsége a házat Erdély egyesítésének szorgolására kéri.

A napirenden első sorban Nyári indítványa volt, az adóbehajtások elleni tiltakozás tárgyában. Ez felolvastatván, a benne javaslatba tett 21 tagu bizottmányra szavazás történt. A szavazatok ma d. n. az elnök szállásán fognak a jegyzők által összeszámitatni, s az eredmény holnap közzétetni.

Szaplonczay interpellálja az elnököt, hogy Dobránszky képviselő azért nincs-e soha jelen, mivel talán az elnök oly hosszú szabadságidőt engedélyezett neki, holott ezt csak néhány napra teheti. Az elnök jelenti, hogy ő D. képviselőről mit sem tud, Sz. tehát határidőt kíván neki kitűzteni. Az elnök úgy véli, hogy a megye által kellene D. t. ezekről értesíteni.

Azután a törvénykezős ideiglenes rendezése tárgyában folytatottak a viták. Vadnay Lajos, Nyári Pál szellemében, Szilágyi Virgil a magyar törvénykezős rendszabályok minden megtoldása mellett nyilatkozik.

Orsz. Béla báró, a felsőház jegyzője ányújtja a felsőháznak két határozatát, melyeknek egyike, a főnebb közlött június 20-ki jegyzőkönyvi kivonat, melyben a felsőház a felirathoz való járulását jelenti ki s felszólítja az alsóházat javaslatlétel végett a feliratnak ő felsége kezeihez miként leendő juttatása iránt; a másik a főrendek táblájának június 15-én hozott határozata, melyben Teleki László gr. halála feletti rokonfájdalmat nyilvánítván az elhunyt emlékének jegyzőkönyvileg is örökíteni óhajtja. Mindkettő felolvastatván kitérő eljenzéssel fogadtatott, s az elsőnek kinyomatása s a következő ülésben (jun. 22.) leendő tárgyalása határozottat.

Ezután főlvetített ismét a törvénykezős bizottmány javaslatára felett folytatott tanácskozásnak megszakitott fonala. Károlyi Ede gróf aziránt kíván tiltakozni, hogy a kezdeményezés ez ügyben az abszolút kormány organuma által történt, holott az egyedül az országgyűlés illeti.

Elnök feltette ezután a kérdést: „Elfogadtatik-e elvben a bizottmány javaslatára vagy nem?”

A szavazás névszerinti felirással történt. Igen-nel szavaztak 152-en, nem-mel 70-en. A bizottmány javaslatára tehát elvben elfogadtatván, elnök ez értelemben kimondta a határozatot.

Jelenet a Reichsrathban és a bécsi szőlőszabadság.

A bécsi birodalmi tanács f. hó 19-ki ülésében Mühl-feld és társainak az alkotmányt illető több rendbeli törvényjavaslatra kerülő napirendre, mások után Riegerre következett a szőlős, kinek felállításakor az elnök azon megjegyzésre vett alkalmat, hogy „miután Smolka már egy órája szól, dr. Rieger nagyon ki ne terjeszkedjék, hanem maradjon a tárgynál.” Rieger órást tett a szőlőszabadság ezen megszorítása ellen, s némi előzmény után áttért az illetéki kérdésre. A Mühl-feldi javaslat barmadik pontját nagyon agályosnak tartja. A tervelt bizottmány alakítását a dolog természeténél könnyen oda szoríthatja, hogy áthágja az iskolai kérdésben az országok önállóságára bi ott hatáskört; ez pedig, szónok szerint, főkérdés. „Itt, mond, nemzeti léte-lünkrol van szó; minden oly törekvést, mely az iskolai-gyet Bécsben akarná közponlosítani, mi a legerélyesebben támadjuk meg, mint a Bach-féle germanisatio folytatását. Ha német testvéreink jó szándékkal vannak, nem akarják elnyomni a más nemzetiségeket: mi nem ismertünk nemzetiségi kiváltságot s kívánjuk nyelvünk teljesjogságát. Vannak férfiak, kikre büszkéek lehetünk, de kik nyelvünkön nem irhattak, mert az állam oly intézményeket teremtett, melyek föltesszik, hogy németül beszéljünk. S ha mindent a központon végeznek, nemzetiségtünk igazságos tekintetbevétele most sem várhatjuk. Látjuk, hogy más embernek vagy nemzetnek nem adatott, hogy mások iránt oly igazságos legyen, mint maga iránt. Mi legalább a németről ezt szomoruan tapasztaltuk és tapasztaljuk naponkint.

Elnök: Kérem üljön le.

Rieger: Főlebbezek a házhoz: mondtam-e evvel valami sértőt?

Elnök: Sértő az egész német nemzetiségre nézve, ha azt (helyes, barlól.)

Rieger: Hivalkozom az ügyemet 36. §-a szerint a házra, vajjon tovább.....

Elnök: Egyszer már szót engedtem önnek az ön védelemre, midőn rendreutasítam; másodszor nem engedek. Kuranda ur szól.

Rieger (fenszóval): A 36-dik §. szerint döntsön a

ház: szólhatok-e? Ünnepelesen nyilvánítom, távol vagyok, hogy a német nemzet ellen sértést akartam legyen mondan, mely egyike Európában a legpolgárisultabbnak és legelmeletesebbeknek.

Elnök: E nyilatkozat után megkérdem a házat, ezelőtt nem tehettem. Eugedi-e a ház, hogy Rieger tudor ur tovább szóljon. (Tetemes többség feláll. Eljen!)

Rieger: Uraim! Nem beszéllek tovább a nemzetiségi kérdésről; látom, hogy a szőlőszabadság bilincse van verve!

Elnök: Rendre! Ön az elnöknek azon szemrehányást teszi, hogy gátolja a szabad szót, kérem üljön le! Rieger: Kialtsunk egy éjlett az osztrák parlamentben uralgó szőlőszabadságnak!

Elnök: En őnt rendre —

Rieger: En őnt igazságra utasítom!

Elnök: Ha a szónok az illerme s nyugalomra ügyel, nem lesznek ily jelenetek. Kuranda ur szól.

Kuranda, beszéde végén Riegerrel szemben tagadja, mintha ők a jobboldalt reactioval vádolták volna. A házat csak azért lehet felelőssé tenni, a mi benne — nem a mi kívülé történik. —

Rieger (közbeszól): Mint üzérkednek!

Kuranda. Hogy érti ön? Kérem, ismételje!

Rieger: Mint üzérkednek, mondom.

Kuranda: Mint üzérkednek? Igenis, nemzetiségi ügyekkel is lehet üzérkedni, higgye el ön nekem. (Zajos tetszés a baloldalon, közepen, karzaton.)

Egy lengyel követ: Kérem az elnököt a taps eltiltására! (Prüszkölni szabad-e?) Az elnök rendre csönget.

A képvis. ház június 20-ki 47-ik ülése. A hétfői ülés jegyzőkönyve felolvastatván s hitelesítettén, az elnök jelentést tesz az időközben beérkezett iratokról.

Azután Nyári Pál felolvas egy indítványt, mely szerint a ház határozatilag tiltakozzék a törvénytelen adónak katonai erővel történő erőszakos behajtása ellen. Ő 21 tagu bizottmányt javasol, mely a beérkezett adatok nyomán e tekintetben egy illusztrált munkát terjesszen a ház elé. A tagok választása, Kubinyi Ferenc indítványára holnap fog megtörténni.

A napirenden ma azon jelentés tárgyalása volt, melyet a törvénykezős ideiglenes rendezése iránt kiküldött bizottmány beadott.

Beniczky Lajos és Pap Mór és velük többen a javaslat elfogadása mellett nyilatkoztak.

Ellenben Halász Boldizsár, gr. Batthányi István és mások a javaslatot főleg azért ostromolták, mert úgy vélekednek: hogy miután a ház kiegészítése előtt nem érzi magát jogosítva törvények alkotására, — miután továbbá az egész ház egyetért abban, hogy itt csak ajánlani tanácsolni lehet a megyéknek s más törvényhatóságoknak az országbírói értekezlet határozomnyait, — azt hiszik, hogy a magyar törvények vegyítetlen alkalmazása nem fog több zavart szülni, mint ha a bizottmányi javaslatot az országgyűlés tanácsára a törvényhatóságok egy része elfogadja ugyan, de a másik elveti.

Nyári Pál közvetítő indítvánnyal lépett fel; szerinte csakugyan folytatható a törvénykezés valami nagyobb fenakadás nélkül a magyar törvények szerint; azonban azt hiszi, hogy az országgyűlés, a midőn a magyar magánjogi törvényeket ezennel visszaállítottaknak kimondja, ugyanakkor tanácsolhatja, hogy a mely esetekre ezek nem alkalmazhatók, azokban kisegítőül az országbírói értekezlet határozomnyait használhatók.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Mióta szép időnk jár, esténkiut nagy számú közönség látogatja kies fekvésű sétatérünket, mely csak e két utolsó évben is ültelylei s lámpái által sokat csinosodott. Azonban nem ártana e száraz napokban vagy egyszer meg is öntöztetni, mert bizonyára nem nagy mulatságra szolgál a járókelőknek a porfellet, melyet a mindenféle fogatuk nehézs és könnyű szekerek felvernek s melytől néha még egymást sem lehet jól látni.

* Szamosújvárt e hó 25-ken három istálló égett el; nem voltak biztosítva. Ugyanott ezelőtt három hóval két épület esett lángok martalékául — melyek assecurálva voltak a trieszti azienda társulatnál, de kártérítés mai napig sem történt.

* M. Bogáton felejtethetetlen hazánkia gr. Teleki László halála emlékére f. hó 9-ken tartatott meg az ev. ref. egyházban a gyászisteni tisztelt, mely alkalommal Perényi Otto „Széchenyi hymnusa” elénekése után ref. lelkes Tokai János megbató imát mondott. Ezt követte a Hymnus, melynek végeztével helybeli lelkes tartott jeles emléksbeszédet. Az ünnepély a Szóattal végződött.

* Esztergomba a új adóexequáló katonaság vonult. Először is a megye és városbázát foglalták el. Ennek következtében — mint a „P. N.” írja — az alispán, az érelyes Palkovics, az utcára fog sátozt vonatni, hogy abban a megye ügyeit haladéktalanul folytathassák.

* Pesten a népszabadság szellemi dicső bajnokáért Cavour ért a gyászisteni tisztelt a barátok templomában nagy számú közönség előtt fényes ünnepélyességgel tartott meg.

* A magyar pénzalapokat meglehet magyar keze lére fogják bizni. Ez alkalommal a „Divatesarnok” megemliti, hogy a Ludoviceum alapja az épület értékével együtt 972,000 ft. a nemz. muzeumé 18,000, a pesti nemz. színházé 387,000. a fölkelési alap 340,000, az országos közalap 158,000 ft.

* Az osztrák pénzügyminiszter szerint a deficitnek ez évre csak 40 millióra kellett volna rugni, de végre novemberig 116 millió körül is lesz.

* A „M. S.”-ban olvassuk, hogy az adóbehajtásnál aranygalléros osztrák törzsiszt saját keze hatalmával hasítja le a fegyvertelen polgár fülét; érdemteljes cs. k. katonatiszt saját kezével löki le lépesőnként a szintén fegyvertelen polgárt, úgy, hogy az kifecsközött lábál és véresen rogyik össze.

* A Bánságban Lacunáson (Stojanovics Mladen ottani birtokost a törvénytelen adót exequáló cs. kir. biztos meglötte. Csongrádon egy vértés K. V. tanító leányát lötte meg. Tehát nemcsak vagyonunkat, hanem életünket is!

* A „Patrie”-nak egy levele szerint rendelet bocsáttatik ki (?) az adók fegyveres behajtásának megszüntetésére. Ez utóbbi intézkedést b. Vay befolyásának tulajdonítják, ki azon véleményt fejezte ki, hogy bőlebb volna bevárni a pesti országgyűlés határozatát.

* Egy angol lap Cavourt így jellemzi: „miniszter példánya volt ő korunknak: tisztán látó fej, mint Wolsey; ravasz mint Machiavelli; szívós mint Richelieu; jészsátság mint Mazarin; világias érzelmű mint Talleyrand; éles elméjű mint Walpole; hazafias mint Pitt; nyájas és népszerű mint Palmerston... s mindez csak Olaszországtól!

* A jelesen szerkesztett temesvári „Delejtű” írja, hogy oda a fejevári fegyvertáról rendre érkeznek a szállítmányok s mondják, hogy összesen 70,000 darab leend, s megjegyzi, hogy ha a nálunk állomásozó katonaságnak ismét fegyverre lenne szüksége, majd felküldik őket, hogy hozzanak le vállukon, mint 1859-ben, mikor a sok töltényt leküldték Erdélybe, s a felvonuló katonaság nem bocsátkozik. Zlatarovics az ügy sürgősségénél fogva az unio elvét kimondatni, de a föltételek szerkesztését elhalasztatni kívánja, míg Magyarország viszonya Ausztriához megállapítva nem leend. Még 59 szónok van följegyezve.

* Az angol kormány által Pestre küldött Price, mint magán ügynök fogja Dunlopot helyettesíteni.

— Zágráb, jun. 25. A mai országgyűlésben Haulik a Magyarországhoz visszahozás mellett nyilatkozott, ha ez az összes Ausztria trónjához törvényes utra térend; előbb Horvátország semmi uniói alkudozásokba nem bocsátkozik. Zlatarovics az ügy sürgősségénél fogva az unio elvét kimondatni, de a föltételek szerkesztését elhalasztatni kívánja, míg Magyarország viszonya Ausztriához megállapítva nem leend. Még 59 szónok van följegyezve.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, jun. 24. Messinából 23-ról jelentik: „120 bourbonista, kik Syracuse közelében kiszállottak, katonaság által körülvetetvén, elfogattak; 23 közülük kivégeztet. Másikülönben csend uralkodik.” A 22-ki kamarülésben Crispi indítványozta, hogy a nemzeti fölfegyverzés ne terjesztessék ki Sziciliára, mert ott a közbiztonság még visszaálltva nincs. Bixio kimutatta, hogy ezen törvény által nem tömeges fölkelés dekreáltatott, s a mozgó nemzetörség összeállítása az eddigi törvényezikkek által már egy is meg van határozva. Crispi indítványa visszautasítottat. A mozgó nemzetörség 600—650 főből álló zászlóaljakból fog alakittatni. Mibelyt közzé lesz téve e törvény, legott 220 zászlóalj vázainak felállításra fog megkezdetni. Petrucci 500 zászlóaljat indítványoz, hogy ne legyen szükség a francia szövetségre. Minghetti elveti ezen végő rendszabályt, mely csak szorult helyzet esetére volna igazolható. Bixio 380 zászlóaljat indítványoz. Azonban megmaradnak a 220-nál.

— Garibaldi a hires Pantaleo atyának következő levelet intézte: „Kedves Pantaleon! Minthogy ön harczterre lépett Olaszország elleni ellen, folytassa ön erayedtet a harczot. Isten adja önnek áldását hozzá. Ön sok jó szolgálatot tehet Olaszországnak és az emberiségnek. Mi a Krisztus vallásához tartozunk, nem a pápa és bibornokokéhoz, mert ezek ellenségei Olaszországnak. Közhelyen és szószéken használja ön szabadon nevemet, ha ez önnek hasznára van. Önnek meg kell támadnia a szörnyeteget, mely szegény anyánk szívét szaggatja. Tudósítson ön sikereiről, és keresen bajtársakat.” Garibaldi.

— Egy Párisban, jun. 22-ken magán levélből közli „Patrie”: „Nőtton nő nálunk az érdekeltség a magyar ügyek iránt; mert azon halomra gyűlt kérdéseknek eldöntésére nézve, melyek most Európában függöben vannak, a magyar kérdés mikénti megoldása a legnagyobb fontosságu. Roppant horderejtű lesz e megoldás számos más kérdés jüvendőjére nézve. Mindamellett, hogy Ausztriához való viszonyaink nem viselik a meghitt barátság jellemét, koránt sem kívánjuk, hogy Magyarországon bonyodalmak álljanak elő, melyek e nagy hatalmat komoly zavarba ejtsék, s azt is bizonyosnak tudom, hogy az olasz királyság elismeréséhez csatolt fentartások közt van egy záradék is, mely Ausztria olaszországi birtoklása érdekében szól (?) Ennélfogva türelmetlenül várják itt a magyarországi eseményeket. Önök jól tudják, hogy politikánk néha az események szerint változik, s innen van, hogy bármely conjectura csak kockázatás fogná lenni. „Császár ő felsége jul. 1-én indul Vichybe s ott fog maradni ugyazon hó 27-kéig. Ertesüléseim megegyeznek azon hir tagadásába, mintha Montebello hg. sz. pétervári nagykövettük is jelen lenne azon diplomatiai értekezleten, mely ott fog tartatni, s melyben részt fognak venni diplomatiánk legkitünőbb tagjai. „Egyébírát Orszországhoz való viszonyaink rosszabbra fordultak, s a hang, melyet Kisseleff ur beszél, korántsem azon meleg barátság, melyet csak nem régeiben is mutatott kormányunk iránt, s nincs őszhangzásban a mi politikánkkal. Azonban nagyon valószínű, hogy kabinetünk jó szolgálatai elvégre is le fogják győzni az orosz kormány habozását Olaszország elismerése tárgyában. A syriai ügyek egybírát a két kabinetközti egyet nem értés indokai. Franciaország rossz neven veszi, hogy Orszországi akadályokat vetett a francia terveknek Syriában. Mind a konstantinápolyi értekezleteken, mind a Bejruthban tartott nemzetközi bizottságban Orszországnak nem hogy gyámolította volna a francia politikát, hanem mindig újat ügykezett állani. Különösen Daud effendinek libanoni kormányzóvá kinevezetése Franciaországnak egyáltalában nem tetszett, s hiteles forrásból értesültem, hogy a „Patrie”-nak a lengyel ügyben irt közelebbi cikke mintegy megtorlás volt Orszországnak mondott magaviseleteért.

Ujabb. — Páris, jun. 25. A mai Moniteur jelent: Napóleon császár Victor Emanuel elismerte Olaszország királyának. Midőn a francia kormány ezen elhatározását a turini kabinetnek tudtára adta, ugyanakkor kijelentette, hogy elutasít magától minden szolidaritást oly vállalatokért, melyek Európá békéjét habarolhatnák, megjegyezvén, hogy a francia csapatok mindaddig Rómában maradnak, míg azon érdekek, melyek őket oda vezérlik, elégséges garanciák által biztosítva nem lesznek.

— Az „Opin. Nat.” tudósítása szerint az oroszországi paraszt-izgalom nem szűnt meg.

— Bécs, jun. 26. Ő felsége a császárnő f. hó 25-én este szerencsésen megérkezett Korfuba; ő Felségének egészségállapota kielégítő. A „Donau Ztg.” megcáfolja mai számában a francia lapok azon pesti távirati tudósítását, mintha a brit követ szorgalmazta volna a császárnál egy kihallgatás alkalmával a magyar kérdés elintézését, és mintha ellenkező esetben egy európai congressus összeülését jelentette volna e tárgyban.

— Bécs, jun. 26. 1 órakor ő Felsége a császár ma reggel Laxenburgból a városba jött és Apponyi grófot egyedül fogadta magán-kihallgatáson; a kihallgatás másfél óráig tartott. — E percben b. Vay irodájában a következők tartanak értekezést: Apponyi, Schmerling, Szögyényi, Kemény Ferencz és Zichy. 1-óra 10 perckor Schmerling és Apponyi távoztak a ma-

gyar udv. kancellaria értekezletéből. Ez utóbbi Ghy-
czyhez ment, ki szállodájában maradt. (P. L.)

— B. Bach római osztrák követnek lemondása még nem fogadtatott el, alkalmasint mert Bécsben még nincsenek tisztában, hogy kit válasznak utódaul. B. Lübnert akarták kinevezni, de ismét felhagytak vele.

— Türr tbk Savojába ment néhány hétig ott gyógyfürdőt használni. — Aumale hg fiának neve: Gaudier, Párisba érkezvén, az indóháznál letartóztatott és megmozdított. Aumale hg röpiratából egy példányt találtatott nála, a miért törvényszék elé fog állítani. — Londonban híre terjedt, hogy Campbell lordkancellár lelépéni állomásától. — Az angol parlament jul. 30-án, vagy legkésőbb aug. 5-én fogna szétoszlani. — Legújabb párisi tudósítás szerint a császár jul. 3-án induland Vichybe. Persigny néhány napra Angliába megy. A belügyminisiteriumot idiglenesen Billault vezeti. Lavalette marquis ma (jun. 26-án) hagyja oda Stambult. — Klapka Párisba érkezett, honnan Londonba menend.

— New-York, jun. 18. A washingtoni ütközetet kivül több eredménytelen csata vívott. A separatisták állomása tarthatlan. Missouri mellett legközelebb összeütközésre kerül a dolog.

— Verona, jun. 24-én este. A „Giornale di Verona” közli: „A rend fenntartása végett Dél-olaszországba szárd piemonti katonák rabolnak, gyújtogatnak s nőket és gyermekeket gyilkolnak, két város „Arpino és Marco romhalommá lön változtatva. A helytartó Fonza

di San Martino parancsot adott ki minden helységnek porrá égetésre, hol a lázadás fejét főlemeli.

Számos kiáltványokat terjesztenek szét azon felhívással, hogy a piemontiakat az országból ki kell űzni.

— Rómából 24-ről kelt tudósítások szerint, a pápa folyvást lob-bajban szenved; a seb bezáródott, s ennek következtében a kóroanyag az egész testen elterjedt.

— Az „Indép” párisi levelezője írja: II. Sándor orosz czar nagy számú orosz csapatokat összpontosít jelenleg Magyarország határai felé.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

Nyílt posta. T. cz. Keményffy József u. nak. „A szerkesztés és hivatala” című munkája megjelenését illetőleg. Kérjük önt minket tájékoztatni, hogy az előfizetők kéreждőkre felvilágos tást nyújthassunk.

N. N. urnak. A maros-vásárhelyi posztáról, jun. 25-ről kelt, ily aláírással „nyugalmas volt közügyig a zártosiági igazgató”, egy évnegyedre terjedő előfizetéssel ellátott, név-kijelölés nélküli levél érkezvén kiadó-hivatalunkhoz, tisztelettel felkérjük az illető, nevet kiadó-hivatalunkkal azonnal tudatni.

Sajtóhiba. Lapunk 92-ik számához mellékelt Brassói nyugdíj-intézet jelentésének 4. ik lapján az „ügynökségek közül kimaradt: „Kolozsvárt: Schell Mihály”; mit ezennel köztudomásra juttatunk.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(186)
Sz. 9 19/6 1861

Árverési hirdetés.

Ns Küküllő megye törvényes derékszéke részéről, ezennel közhírré tétetik, hogy Borzási Sebest János urnak borzási Monica Gavrilla elleni 658 váltó rft. 22 kr. adósság 3 rft 13 kr. o. e. törvényesített és megítélhető pörköltégek behajtása végett, be adott végrehajtási kérésre nyoma, borzási Monica Gavrillának alább megnevezett ingatlan vagyonára u. m.

	Becsár	frt.	kr.
1 ször. Egy lakó-ház és csűr a Hánk Onu és Kimpián György telkei közti 346 öl területű belső telekkel együtt	240	—	—
2.) A felső dűlőben az alunsi nevű határrészben a Sebest János Ham Onn kaszálói közti 800 □ öl területű kaszáló	30	—	—
3.) 1 Funacze nevű határrészben Kimpián György és Hánk Onu kaszálói közti 400 □ öl területű kaszáló	3	—	—
4.) A Funacze nevű határrészben m. Földvári Ferencz ur és Hánk Onu földjeik közti lévő 600 □ öl területű szántóföld	30	—	—
5.) A közbenző dűlőben dupe kaszte nevű határrészben Gyárfás Miklós és Hánk Onu földjeik közti 400 □ öl területű szántó	20	—	—
6.) A közbenző dűlőben la kurmezis nevű határrészben a Hánk Onn és a véggekkel rájáró földek közti lévő 800 □ öl területű szántó	15	—	—
7.) A közbenző dűlőben a szupra vielor nevű határrészben Hánk Onu és Popa Ili szántóföldek közti lévő egyhold föld szántó	20	—	—
8.) A felső dűlőben a la face nevű határrészben a szőkefalvi határ és Rotáv Szimern földjeik közti lévő 1,000 □ öl területű szántóföld	50	—	—
9.) Az alsó dűlőben la guta válye s robuluj nevű határrészben a Hánk Onu és Gligor Vaszi szántóföldek közti lévő 1,200 □ öl területű szántó	60	—	—
10.) Az alsó dűlőben la ritu vályi stobudj nevű határrészben Hánk Onu és Flora Juon szántójuk közti lévő 1 hold területű szántóföld	80	—	—
11.) Az alsó réthben la trojar nevű határrészben M. Földvári Ferencz ur és Hánk Pántilie kaszálói közti lévő 200 □ öl területű kaszáló	10	—	—
12.) La osztreszele nevű határrészben Gyárfás Miklós és Sebest János urak kaszálói közti lévő 4 szeker szénát t r mő kaszáló	60	—	—
13.) Szob Czelin nevű határrészben Lörinczi László és Hánk Onu szántóik közti lévő 1 hold területű szántó	80	—	—
14.) Az alsó réthben la izvare nevű határrészben a M. Földvári Ferencz ur és Hánk Dumit n kaszálói közti lévő kaszáló	6	—	—
15.) Ugyanazon határrészben a Kis Andrásné féle kaszáló, és a patak közti lévő 87 □ öl területű kaszáló	2	—	—
16.) A felső dűlőben a funacze nevű határrészben Gyárfás Miklós és Munteur Stefan szántói közti lévő 672 □ öl területű szántó	30	—	—

A bírói végrehajtási árverezés ezennel elrendeltetik és annak keresztülvitelére határ napokul az 1832/6 15-ik törvényozok 13 ik §-sa értelmében, jelen évi sept. és október 1-és napjai hozzáadásul tüzetnek ki, hogy a fennirt ingatlan vagyon a második határ napon becsáron alól is elfog adatni.

Miről a venni szándékozók azon megjegyzéssel értesítettek, hogy 10% bánatpénzzel magokat ellátva, mely bánatpénz, a megvevő által az árverezés bevégezése után, az egész vétel árra lesz kiegészítendő, a fenn kijelölt határn pokon Borzások a helyszínen jelenjenek meg.

Továbbá az is tudtul adatik, hogy minden ember kinek a fenn megnevezett és árverezendő b r t o k ellen val mi követelése van és lehet azt ezen törvényes derékszéknél a kitűzött első határ nap g bejelent-e, minthogy ellenesében csak magának tulajdonithatandja, ha a bejelentett követelések által a vételárr egészen kimerítetvén lehet követelésit ille őleg kárba maradna.

Kelt D.-Szent-Mártonban, az 1861-ik év jun. 20-án.

Uttzás Samu és Finna István,
a végrehajtással megoizott székbrák.

(182)
Sz. 939. 1861

Hirdetvény.

Folyó 1861-ik év augusztus 8-ik napján a sz-ujvári országos fogda irodájában az ezen intézethez az 1862 ik évre a származások töltő-ére szükségeltető 915 názsa száma szállítása véggett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni. Ezen szállítást kivenni kívánók szabályszerű belyegze t írásos ajánlataikat melyhez a szállítmányra esendő összegnek 5 % bánatpénzzel melléklendő nyújtsák be a fennkitűzött napig és óráig az alólirt igazgatósághoz; az ajánlat kban az ajánlot mennyiség tisztán, még p díg számmal és betűkkel irandó ki, megjegyezv mindazonáltal, hogy netán előforduló külső események esetében a betűkkel irt ár fog érvényesnek tekinteni.

A szállításra vonatkozó szorosabb feltételek az alólirt igazgatóság irodájában a szokott hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Az országos k. fegyrintézet igazgatósága,
Szamos-Ujvárt, június 3-án 1861.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutca 74. sz.)

Melléklet: Előfizetési felhívás „Adatok az 1848/49 erdélyi hadjáratokhoz” című munkára.

(61)

29/6 1861.

(5—10)

Legújabb cs. k. szabad. készítményei a diszgyógygyógyászatnak a pipereasztal számára.

NÖVÉNYI SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen, a vegyészeti kir. tanárának Berlinben Dr. LINDEN-nek felhatalmazása melle t a legcélzzerűbb mű-vegy ani eljárás szerint nagy gondnal tisztán növényi vegyreszekből összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a haj növesére, miután azt hajlékony s á g a b a n fentartja s nem hagyja kiszáradni; e mellett a haj n szé p t e r m é s z e t e s f é n y i s n a g y o b b r u g a n y o s s á g o t k ö l e s ö n ö z i m i g m á s f é l e l e g y z e r m ű n a h a j v á l a s z t é k n a k a m e g a a l a k j á b a n i f e n t a r t á s á r a i s k ü l ö n ö s e n a l k a l m a s .

A cs. k. szabad. növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultat k melyeknek leletti jegyei zöld és arany bronzban vannak elkészítve.

Ára egy eredeti darabnak 50 kr. o. é.

A fentebbi szépségügyi szerek beltartalma fölöslegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznu szereknek célzzerűsége és jelességéről mindenki meggyőződhessek. — Valódi minőségben kaphatók egyedül csak:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszercezen:** Kelp Ferencz és Dietrich & Flischer; **Brassóban:** Steiner F.; **Déván:** Buchler A. **Egyedben:** Bisztritsányi A.; **Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegben:** Matéfi Béa a gyógyszer; **Károly-Fejérvárt:** Rusz János; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Meggyesen:** Vándory & Brandsch; **Szegesvárt:** Misselbacher fia és Trutsch; **Sz. Ujvárt:** Placintár és fia gyógyszer; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla, **Sz. Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer; **Szeredán:** Góssy A.; **Sz. Somlyón:** Ruszka Ignác; **Tasnádon:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velis G. és Wolff G.

STEIN JÁNOS-nál

Kolozsvárt s általa minden könyvárusnál kapható:

Mezei rendőrségi szabályok

ára 30 ujkr

UNIO

Zsebkönyv 1848-ra.

Gróf TELEKY DOMOKOS aczélmetszetű arcképével.

Szerkesztő: URHÁZY.

Fűzve 3 forint helyett 2 forint.

Selyembe kötve 5 rft helyett 3 forint.

KORÁNY

ZSEBKÖNYV.

A ref. esk. ifjuság dolgozataiból

SZERKESZTIK S KIADJÁK

B. BÁNFFI DEZSŐ és RÉTHI LAJOS.

Bolti ára 1 rft 30 kr.

Deák Ferencz beszéde. Ára 12 kr.

HAJNALD LAJOS

erdélyi püspök, felsőházi beszéde az erdélyi unio tárgyában.

Ára 12 kr.

Erdélyhoni jogtudomány, írta Dózsza Elek jogtudor. Első könyv: **Erdélyhoni közjogtan.** Második könyv: **Magyar magán-jogtan.** Harmadik könyv: **Magyar pertan.**

A három kötet ára 6 rft o. é.

Törvénytudományi műszótár, közrebo csátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 rft o. é.

Józsika Miklós legújabb regénye

MÁSODIK RAKÓCZI FERENCZ.

6 kötet. Ára 6 rft.